

Dermatofitožu laboratoriskās diagnostikas metožu novērtējums

*Linda Maule, Gatis Pakarna, Vera Bondareva,
Solvīta Selderiņa, Jeļena Storoženko, Baiba Rozentāle,
Kristīne Liepiņa, Uģis Kuzmins*

*Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca,
stacionārs "Latvijas Infektoloģijas centrs", Latvija*

Ievads. Dermatofītu izraisītās ādas un nagu slimības ir vienas no biežāk sastopamajām slimībām dermatoloģijā. Diferencāldiagnostikā svarīgi ir veikt laboratorisko diagnostiku. Visbiežākās laboratoriskās diagnostikas metodes ir natīvo paraugu tiešā mikroskopija un kultivēšana uz mākslīgām barotnēm. Tiešā mikroskopijas metode ir ātrāka, lētāka un sevišķi svarīga dermatofītu diagnostikā, jo primārais rezultāts ļauj dermatovenerologam laikus uzsākt slimnieka ārstēšanu. Uzsējuma metode ir jutīgāka, ar tās palīdzību var noteikt dermatofītu ģinti un sugu, bet tā aizņem ilgāku laiku.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Mērķis: novērtēt tiešās mikroskopijas un uzsējuma metodes rezultātu sakrītību dermatofitožu diagnostikā.

Tika analizēti Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas stacionāra "Latvijas Infektoloģijas centrs" ambulatorās nodaļas 2016. gada pacientu 882 paraugi no dažādām ķermeņa vietām (ādas, matiem un nagiem), kas izmeklēti ar tiešo mikroskopiju un uzsējuma metodi. Tiešās mikroskopijas metodes pamatā ir savākto materiālu apstrāde ar 20–30 % kālija sārma šķīdumu. Sārma šķīdums macerē audus, rezultātā no audiem atbrīvojas sēnīšu uzbūves elementi (hifas, sporas), kas kļūst redzami mikroskopiski. Dermatofītu kultivēšanai uz mākslīgām barotnēm tika izmantotas Francijā ("bioMerieux") ražotās *Mycoline* barotnes, kuras vienā pusē ir Saburo gentamicīna–hloramfenikola agars un otrā pusē Saburo hloramfenikola–aktidiona agars. Dermatofītu identifikācija tika veikta pēc izaugušo koloniju makroskopiskās un mikroskopiskās apskates.

Rezultāti. Salīdzinot rezultātus pēc abām metodēm, pilnīga rezultātu sakrītība tika konstatēta 630 (71 %) gadījumos no 882, no tiem pozitīvi bija 236 (37 %) un negatīvi – 394 (63 %) paraugi. Pozitīvos paraugos visbiežāk tika identificēta *Trichophyton rubrum* ($n = 124$ (53%)) un *Trichophyton mentagrophytes* ($n = 29$ (12 %)). Mikroskopijas un dermatofītu kultivēšanas rezultāti bija negatīvi 174 (20 %) gadījumos, bet ar kultivēšanas metodi tika identificēti *Alternaria spp.*, *Fusarium spp.*, *Rhizopus spp.*, *Aspergillus spp.*, *Penicilium spp.* u. c., ko var uzskatīt par iespējamo paraugu kontamināciju. Ar mikroskopēšanas metodi 50 (6 %) gadījumos tika atrasts sēņu micēlijs, bet uzsējuma rezultāts bija negatīvs, 28 (3 %) gadījumos mikroskopēšanas rezultāts bija negatīvs, bet ar uzsējuma metodi tika kultivēti *Trichophyton spp.* ģints dermatofīti.

Secinājumi. Pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem, var secināt, ka abu metožu pielietošana ir nozīmīga dermatomikožu diagnostikā, jo ļauj mazināt dažādu faktoru ietekmi uz kļūdaini negatīvo rezultātu skaitu. Nesakrītības cēloņi varētu būt saistīti ar pacienta ārstēšanu pirms parauga ņemšanas, materiāla piesārņojumu ar pelējuma sporām u. c. Dermatofītu precīzai diagnostikai būtu jāizmanto izmeklēšanas algoritms, kas sastāv no tiešās mikroskopijas un kultivēšanas metodēm.